

VERONIKI HOLDING

DRAGAN GROUP SINCE 1948

ETIČKI KODEKS

(Načela postupanja u okviru Veroniki Grupe)

Sadržaj**1. Uvod**

1.1 Uvod nenapomene.....	4

2. Subjekti i sadržaj

2.1 Subjekti.....	5
2.2 Sadržaj.....	6

3. Načela i vrednosti

3.1. Usklađenost postupanja sa važećim zakonima i propisima u zemljama u kojima posluje Grupa.....	7
3.2. Poštenje, dobra vera, odanost, propisno postupanje, transparentnost, zaštita privatnosti, nepristrasnost, integritet, zasluga, odgovornost, profesionalizam, marljivost i zajednički rad.....	7

4. Pravila ponašanja

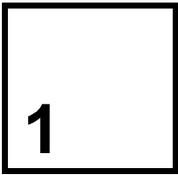
4.1 Centralna uloga ličnosti i poštovanje ljudskih prava	11
4.2 Zdravlje i bezbednost.....	11
4.3. Sukob interesa.....	12
4.4. Obaveza tajnosti i poverljivosti.....	14
4.5. Korišćenje korporativne imovine.....	15
4.6. Zaštita životne sredine	15
4.7. Pranje novca, prijem ukradene robe i korišćenje novca, roba ili usluga nezakonitog izvora i "pranje sopstvenih prihoda".....	16
4.8. Korupcija.....	16
4.9 Svaka radnja mora biti ne samo legitimna i etička već i propisno ovlašćena, tačno dokumentovana i može joj se ući u trag.....	16

5. Odnos sa trećim stranama

5.1 Odnos sa klijentima.....	18
5.2 Odnos sa dobavljačima.....	18
5.3. Odnos sa državnom upravom.....	19
5.4. Odnos sa nadležnim organima, nadzornim odborima i kontrolnim telima.....	20
5.5 Odnos sa političkim i sindikalnim udruženjima.....	20
5.6 Odnos sa neprofitabilnim organizacijama i drugim subjektima.....	20
5.7 Odnos sa mas medijima.....	21
5.8 Odnos sa tržištem i konkurencijom.....	21

6. Širenje informacija sadržanih u Etičkom Kodeksu i sankcije

6.1 Širenje informacija i pridržavanje načela kodeksa.....	22
6.2 Nepridržavanje načela kodeksa i mehanizmi sankcionisanja.....	23

Uvod

1.1 Uvodne napomene

Etički Kodeks sadrži sva ona načela, vrednosti i dužnosti kojih treba da se pridržavaju svi subjekti koji postupaju za račun i/ili u ime i/ili mogu direktno ili indirektno uključiti neko društvo ili deo Veroniki Grupe* (u daljem tekstu, zajednički naziv “*Grupa*” a pojedinačno za svako društvo ili pravni subjekt Grupe “*Društvo*”).

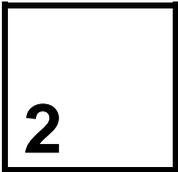
Etički Kodeks ima za cilj da promoviše i podrži pravi i prikladan “*kodeks postupanja kompanije*” koji bi trebalo da posluži kao vodič u ponašanju svih onih koji rade u okviru Grupe s krajnjim ciljem da im ukaže da se poslovni uspeh ostvaruje u skladu sa zakonima i etikom.

Etički Kodeks obuhvata prava, dužnosti, odgovornosti i pravila postupanja same Grupe u odnosu na “*Zainteresovane strane*” (prvenstveno akcionare i zaposlene, saradnike, dobavljače, klijente i partnere Društava u okviru Grupe) kako bi se među njima očuvao i razvio odnos poverenja.

Etički Kodeks je službeni dokument Grupe, koji ima i unutrašnji i spoljašnji uticaj a načela koja su u njemu navedena imaju se smatrati kompanijskim instrukcijama ili obaveznim klauzulama, obavezujućim, poput ugovornih obaveza, za one kojima su namenjene, u njihovom odnosu sa Društvima Grupe ili, uopšteno, u aktivnostima koje obuhvataju samu Grupu na direktan ili indirektan način.

Etički Kodeks nije zamena zakona i drugih važećih propisa u zemljama u kojima Grupa posluje; naprotiv, to je dokument koji objedinjuje i pojačava značaj načela sadržanih u tim izvorima sa posebnim osvrtom na moralni profil postupanja kompanije.

** Pod Veroniki Grupom podrazumevaju se Veroniki Holding S.p.A. kao i svi pravni subjekti i Društva (bez obzira na njihovu pravnu prirodu) koja su pod direktnom ili indirektnom kontrolom Veroniki Holding S.p.A.*

Subjekti i sadržaj

2.1 Subjekti

Kako u unutrašnjim tako i u spoljnim odnosima, Grupa je sebi postavila za cilj potpuno poštovanje unapred utvrđenih etičkih vrednosti i načela postupanja koje smatra dostojnim prilikom obavljanja poslovnih aktivnosti. U tom smislu, od suštinskog su značaja deljenje osnovnih vrednosti i aktivna saradnja zaposlenih i zainteresovanih strana na svim nivoima.

Sve odredbe ovog **Etičkog Kodeksa** su obavezujuće za sve one koji, direktno ili indirektno, trajno ili privremeno, rade za Društva u okviru Grupe. Konkretno, ovaj **Kodeks** je namenjen članovima Upravnog I Nadzornog odbora, kao i drugih kontrolnih tela Društava u okviru Grupe kao i rukovodiocima, zaposlenima, saradnicima, konsultantima, agentima i ostalim poslovnim partnerima Grupe (u celini posmatrano: "Subjektima").

Subjekti su dužni da pročitaju i upoznaju se sa sadržinom ovog **Etičkog Kodeksa** i od njih se traži da, u meri u kojoj se to tiče odnosa ili aktivnosti koje obuhvataju Društva u okviru Grupe, oblikuju svoje postupanje u skladu sa načelima i kriterijumima sadržanim u daljem tekstu Kodeksa a kojima se rukovodi i sama Grupa, izbegavajući situacije, postupke, radnje, ponašanje ili stavove koji bi mogli biti u suprotnosti sa načelima i kriterijumima ovog Kodeksa; nepridržavanje pravila sadržanih u ovom **Etičkom Kodeksu** se ni u kom slučaju ne može opravdati verovanjem ili prikazivanjem postupanja koje je u korist ili u interesu jednog od Društava u okviru Grupe.

Radnje koje su u suprotnosti sa ovim **Etičkim Kodeksom** se ne mogu obavljati čak ni indirektno (na primer, od strane članova porodice, konsultanata ili trećih strana).

Etički Kodeks se primenjuje na celu Grupu, ne dovodeći ni na koji način u pitanje moguće kulturološke, društvene ili ekonomske razlike različitih zemalja u kojima Grupa posluje.

Ko god da se nalazi na položaju Direktora, Rukovodioca ili Odgovornog lica nekog odeljenja u Društvima u okviru Grupe, uvek će biti u obavezi da se pridržava ovih pravila i da takvim ponašanjem pruža konkretan primer svima koji rade za Grupu ili neko od Društava u okviru Grupe ili svima onima koji su u poslovnim odnosima sa njima.

2.2 Sadržaj

Osim što utvrđuje načela, vrednosti i pravila postupanja koji imaju za cilj da se njihovim poštovanjem izbegne izvršenje krivičnih dela u zemljama u kojima Grupa posluje, **Etički Kodeks** ima i širi delokrug primene i ističe, kao opšte pravilo, etičke principe koji se smatraju dostojnim poštovanja i koji bi trebali da, shodno tome, posluže kao vodič u svim aktivnostima u kojima učestvuju Grupa i/ ili pojedinačna Društva.

Shodno tome, cilj ovog **Etičkog Kodeksa** je:

- 1 Da ukaže na vrednosti kojima se Grupa rukovodi u izvršavanju svojih aktivnosti i koje bi trebalo da karakterišu korporativnu kulturu;
- 2 Da preporuči, promoviše ili izričito zabrani određen oblik postupanja, prevazilazeći čak i okvire odredbi zakona, a u skladu sa važećim zakonima ili regulativama donetim od strane nadležnog organa vlasti.

Shodno tome, ovaj **Etički Kodeks** identifikuje:

- Etičke principe na osnovu kojih bi Subjekti trebalo da oblikuju svoje postupanje u odnosu prema Društvima u okviru Grupe i pri obavljanju aktivnosti za račun i/ili u korist Društva u okviru same Grupe;
- Etičke principe postupanja samih Društava u okviru Grupe prema svojim sagovornicima i drugim zainteresovanim stranama (zaposlenima, saradnicima, dobavljačima, klijentima, drugim Društvima u okviru Grupe, državnoj upravi itd).

3

Načela i vrednosti

3.1 Usklađenost postupanja sa svim važećim zakonima i propisima u zemljama u kojima posluje Grupa

Svako Društvo u okviru Grupe smatra da je usklađenost postupanja odnosno pridržavanje “načela zakonitosti” primarno i suštinski važno. U tu svrhu, svako Društvo u okviru Grupe se obavezuje da:

- poštuje zakone i propise koji su na snazi u zemlji u kojoj posluje kao i uputstva izdata od strane nadležnih organa te zemlje i zahteva od svojih sagovornika da postupaju u skladu sa istim;
- ne uspostavlja niti održava odnose sa onima koji ne nameravaju da se pridržavaju ovog načela zakonitosti i koji dokažu da ne postupaju u skladu sa istim.

Na sve ono što nije izričito zabranjeno ili regulisane ovim **Etičkim Kodeksom**, primenjivaće se zakoni, propisi i smernice koje su usvojili relevantni organi zemlje u kojima posluje Društvo u okviru Grupe. U slučaju da važeći zakoni zemlje u kojoj Društvo posluje dopuštaju više nego **Etički Kodeks**, on će biti merodavan.

3.2 Poštenje, dobra vera, odanost, propisno postupanje, transparentnost, zaštita privatnosti, nepristrasnost, integritet, zasluga, odgovornost, profesionalizam, marljivost, zajednički rad, JEDNAKOST i INKLUZIJA

Osim postupanja u skladu sa napred navedenim načelom zakonitosti, svako Društvo u okviru Grupe bi trebalo da se prilikom obavljanja svojih aktivnosti rukovodi načelima i etičkim vrednostima opisanim u daljem tekstu ovog Kodeksa. Te vrednosti moraju predstavljati suštinske karakteristike u postupanju Subjekata koji posluju za i/ili sa Društvom u okviru Grupe, u smislu da se aktivnosti koje se vrše u korist i/ili za račun Grupe ili aktivnosti koje, u svakom slučaju, mogu uključivati Društva u okviru same Grupe, moraju zasnivati na ovim vrednostima. Te iste vrednosti moraju da karakterišu postupanje Društava u okviru Grupe prema trećim stranama (zaposleni i drugi saradnici, dobavljači, klijenti itd).

Značenja kojim Grupa grupa opisuje svako od napred navedenih načela i etičkih vrednosti su navedena u daljem tekstu:

- *Poštenje* označava postupanje u skladu sa napred navedenim načelom legalnosti kao i čestitost i pridržavanje načela “opšteg morala”.
- *Dobra vera* označava veru– koja ne bi trebala da proistekne iz grubog nemara- u pošteno razmišljanje ili postupanje i pažljivo promišljanje da se učini sve što je moguće kako se ne bi izazvala niti nanela šteta ni jednoj od strana niti prekršilo bilo koje pravo i/ ili obaveza.
- *Odanost (lojalnost)* se odnosi na držanje datog obećanja ili date reči i poštovanje dogovora i običaja; nalaže izbegavanje metoda koje imaju za cilj pribavljanje koristi za kompanije u okviru Grupe ili lične koristi korišćenjem dvosmislenosti, nesporazuma ili diskreditovanja konkurencije.
- *Pristojno postupanje* označava usvajanje onog oblika postupanja koje se smatra pouzdanim odnosno onog oblika postupanja koje je ispravno i u skladu sa zakonom i pravima svih uključenih pojedinaca i čak prevazilazi okvire poštenja i odanosti. Usklađenost postupanja se odnosi i na uobičajenu praksu i običaje, privatnost i uljudno ponašanje. Pristojno postupanje, na primer, nalaže izbegavanje svesnog učestvovanja u aktivnostima koje nisu zakonite niti etičke.
- *Transparentnost* se odnosi na pružanje određenih informacija koje su podesne ili korisne da se sagovorniku prikaže precizna slika situacije, posredstvom jasno razumljive usmene i/ili pismene poruke (u skladu sa datom situacijom i karakteristikama sagovornika) bez propusta ili korišćenja neadekvatnih ili netačnih rečenica koje bi mogle da ograniče razumevanje sagovornika ili utiču na sagovornika u njegovom/ njenom rasuđivanju ili donošenju odluka.
- *Zaštita privatnosti* označava obavezivanje Grupe da se prilikom obrade sakupljenih ličnih podataka ili poverljivih informacija pridržava zakonskih odredbi koje su na snazi u jurisdikcijama u kojima Grupa posluje (prvenstveno, svih regulativa koje se tiču privatnosti / zaštite ličnih podataka) izbegavajući svaku neprikladnu upotrebu istih, uzimajući u obzir prirodu informacija, zakonske odredbe i smernice relevantnih organa.
- *Nepristrasnost* implicira da se prilikom obavljanja aktivnosti koje mogu uticati na odnose sa “zainteresovanim stranama” moraju vršiti objektivne procene i donositi objektivne odluke, i zbog toga, ne sme postojati nikakva unapred smišljena namera diskriminacije niti favorizovanje/ davanje neopravdane prednosti nekoj od konkurentnih strana.
- *Integritet* označava postojanost između nečijeg ponašanja i relevantnih etičkih vrednosti.
- *Zasluga* označava dokazan ili realno pretpostavljen kvalitet ili sposobnost postizanja zadatog pozitivnog efekta, dostizanja određenih uvaženih ili očekivanih rezultata prilikom obavljanja neke aktivnosti.

- *Odgovornost* označava da je osoba svesna svojih obaveza i posledica koje mogu nastupiti kao rezultat njegovog/ njenog postupanja i da je osoba svesna zakonskih ili moralnih tereta koji mogu nastati kao posledica nečijeg postupanja ili delovanja trećih strana; kada su umešane i treće strane, odgovornost implicira uzimanje u obzir zajedničkog interesa, čak iznad isključivo ličnih interesa ili samog izvršenja nečijih "obaveza".
- *Profesionalna kompetentnost* označava sposobnost efikasnog obavljanja poslova ili aktivnosti zahvaljujući stručnosti i efikasnosti koji su potrebni u datom slučaju.
- *Marljivost* označava ulaganje pažnje i brižljivosti u izvršenje različitih zadataka.
- *Zajednički rad (saradnja)* se odnosi na način postupanja u kom pojedinac prevazilazi okvire marljivosti i postaje sposoban da deluje spontano izvan okvira pojedinačnih obaveza i brižljivosti kako bi pomogao kompaniji ili trećoj strani da ostvari svoje ciljeve ili zajednički cilj.
- *Jednakost*: podrazumeva prevenciju rodne diskriminacije i uključivanje bilo koje različitosti kroz Inkluzivno vođstvo.

U svetlu napred navedenih vrednosti, svako Društvo u okviru Grupe preduzima sledeće:

- promovise i uvažava samo one oblike postupanja koji su dosledni napred navedenim etičkim vrednostima; posebnu pažnju posvećuje sadržini Etičkih Kodeksa svojih sagovornika, promovisući širenje i usvajanje načela Etičkih Kodeksa i, uopšteno, moralno savršenih oblika postupanja u poslovnim aktivnostima;
- promovise najsavešnije postupanje u okviru kompanije u skladu sa svim organizacionim i proceduralnim pravilima koje je Društvo usvojilo, istovremeno proveravajući da li se ona poštuju;
- promovise najviši stepen etike u ugovornim odnosima, izbegavajući unapred smišljeno pribavljanje beneficija korišćenjem prednosti privilegovanog položaja u odnosu na sagovornika, zbog njegovog/ njenog nepoznavanja određenih važnih okolnosti kao i zbog postojanja dvosmislenosti, nesporazuma i pravnih praznina u sporazumima, koji proizilaze iz nedostatka transparentnosti ili celovitosti informacija koje dostavljaju subjekti koji posluju u ime određenog lica;
- usvaja politiku koja se u najvećoj mogućoj meri temelji na transparentnosti, svesna važnosti tačnog i potpunog informisanja "zainteresovanih strana"; shodno tome, Grupa postavlja transparentnost kao svoj cilj u internim i eksternim odnosima kao i u dokumentaciji u kojoj se beleže poslovni poduhvati kompanije a koja podleže legitimnim zahtevima poverljivosti koji se zahtevaju prilikom vođenja sopstvenog posla ili u vezi sa pravima uključenih trećih strana. Shodno tome Subjekti ovog **Etičkog Kodeksa** moraju dostaviti iscrpne, istinite i precizne informacije kako bi se

sagovornicima omogućilo da donose svesne odluke, obezbeđivanjem transparentnosti informacija u pogledu preciznosti, tačnosti i detaljnog predstavljanja podataka i istinitosti službene dokumentacije i drugih oblika korporativnih komunikacija;

- osigurava poštovanje fizičkog i moralnog integriteta osobe; izbegava, sprečava i suzbija, u mogućoj meri, svaki oblik diskriminacije zasnovane na starosti, zdravstvenom stanju, navikama i seksualnoj orijentaciji, rasi, nacionalnosti, društvenom i ekonomskom statusu, filozofskim i verskim uverenjima, političkim mišljenjima; promoviše, kao opšte pravilo, najviši stepen etike u međuljudskim odnosima;
- odbija i bori se protiv bilo kakvog ponašanja koje predstavlja fizičko ili psihičko nasilje, prinudu, uznemiravanje (uključujući uznemiravanje seksualne prirode), maltretiranje ili mobing
- prilikom donošenja odluka u vezi sa izborom i evaluacijom saradnika, dobavljača i drugih *poslovnih* sagovornika promoviše kriterijume koji se zasnivaju na zaslugama istih;
- promoviše temeljnost pristupa u obavljanju računovodstvenih/ knjigovodstvenih, fiskalnih i korporativnih obaveza koje bi trebale da se obavljaju ne samo marljivo već i uz osećaj odgovornosti i uzajamne kolaboracije i u granicama nećijih veština i dužnosti uz profesionalnu kompetentnost;
- ne toleriše postupanje koje nije u skladu sa napred navedenim kriterijumima, bilo da je reč o postupanju u internim odnosima sa zaposlenima i saradnicima ili u eksternim odnosima u kojima kompanija učestvuje zajedno sa klijentima, dobavljačima, državnom upravom ili drugim državnim subjektima, poslovnim partnerima, organima vlasti, konkurencijom, drugim zainteresovanim stranama i zajednicom uopšte.

U cilju postizanja navedenih ciljeva, neophodna je posvećenost svih koji obavljaju aktivnosti u kojima učestvuju Društva u okviru Grupe; prvenstveno najviši nivo rukovodstva (pre svega Direktori, Rukovodioci i lica sa određenim zaduženjima) treba da pruži konkretan oblik napred navedenim principima dajući ostalim subjektima dobar primer svojim stavovima i postupanjem kojim prikazuju da se uvek pridržavaju propisanih pravila.

Što se tiče **zaposlenih**, postupanje u skladu sa napred navedenim vrednostima:

- uključuje *određene zabrane* koje se odnose na :
- preuzimanje, bez prethodnog pismenog odobrenja Društva poslodavca u okviru Grupe, zadataka i/ili odgovornosti odnosno održavanje radnih odnosa ili pod koordinacijom trećih lica ako je takvo zaposlenje ili zadatak nespojiv sa ispravnim i

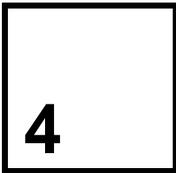
efikasnim obavljanjem poslovnih aktivnosti koja se vrše za Društvo u okviru Grupe čiji je radnik zaposleni i/ili je u neskladu sa njenim interesima i/ili odu dovesti do neovlašćenog prenosa "know how" ili poverljivih informacija Grupe i/ili koje u svakom slučaju mogu biti u suprotnosti sa najboljim interesima same Grupe;

- pribavljanje lične koristi (npr. ekonomske, imovinke i/ili finansijske) na osnovu odnosa sa sagovornicima kompanije (npr. klijenti, dobavljači);
- obavljanje, uopšteno posmatrano, aktivnosti koje su na bilo koji način suprotne interesima Društava u okviru Grupe zato što su, na primer, konkurentne ili na bilo koji način nespojive sa marljivim i ispravnim izvršenjem njihovih obaveza;
- ostvarivanje pristupa informacijama koje su dostupne u kompaniji, kad god to nije učinjeno iz isključivo funkcionalnih razloga za potrebe izvršenja zadatka koji proizilazi iz ispravnog obavljanja dužnosti;

- podrazumeva *obavezu*:

- postupanja u skladu sa određenim nalogima kompanije izdatim u obliku direktiva, regulativa, procedura, internih depeša ili sl.

Svi Subjekti ovog **Etičkog Kodeksa** moraju se uzdržavati od obavljanja aktivnosti kao i postupanja koje je u vezi sa Društvima u okviru Grupe a koje je u skladu sa modalitetima koji nisu dozvoljeni Etičkim kodeksom (ili sličnim dokumentima) kompanija ili drugih subjekata koji učestvuju u ovim aktivnostima.

Pravila ponašanja

4.1 Centralna uloga ličnosti i poštovanje individualnih prava

Grupa pridaje veliki značaj korektnosti i integritetu međuljudskih odnosa.

U sprovođenju svojih aktivnosti, Grupa:

- potvrđuje centralnu ulogu ljudskih resursa i nudi jednake radne mogućnosti svim zaposlenima, osiguravajući svakom od njih objektivan tretman zasnovan na kriterijumima koji se temelje na pozitivnim karakternim osobinama i zaslugama zaposlenih, bez ikakve diskriminacije;
 - promoviše puno poštovanje individualnih prava predviđenih postojećim zakonima sa posebnim naglaskom na zakonodavstvu koje se odnosi na zapošljavanje manjina i obavezuje se da neće koristiti nikakve oblike prisilnog rada niti ropstva;
 - promoviše tokom faze selekcije i zapošljavanja procese zasnovane na meritokratiji, transparentno, zasnovano na objektivnim parametrima i bez ikakve diskriminacije.
 - obezbeđuje alate i okruženje za najbolje bezbedno obavljanje svojih dužnosti i dobijanje zadovoljstva od svog rada.
 - obezbeđuje bezbedno i udobno radno okruženje
 - ulaže u obuku i razvoj veština tako što definiše – ako je moguće – planove rasta i karijere.
 - olakšava, koliko je to moguće, širenje dobre prakse
 - nadoknađuje zaposlenima pravično i u skladu sa zakonom.
 - stavlja na raspolaganje ljude, strukture i metode za olakšavanje i stimulisanje slušanja, interne komunikacije i diskusije u vezi sa poslom.
 - konstantno promoviše dobrobit ljudi nudeći i ažurirajući sistem beneficija.
-
- predlaže potpuno poštovanje individualnih prava utvrđenih važećim zakonima, sa posebnim osvrtom na zakone o dečijem radu i obavezuje se da neće koristiti prinudni rad ili rad koji se obavlja u uslovima ropstva ili ropstva;
 - koristi isključivo osoblje angažovano u skladu sa vrstama ugovora utvrđenim zakonodavstvom i važećim nacionalnim kolektivnim ugovorima o radu.
 - organizuje rad u potpunosti u skladu sa lokalnim propisima primenom zajedničkih filozofija Grupe.

Svako Društvo u okviru Grupe se obavezuje da će osigurati uslove rada u skladu sa važećim zakonodavstvom, koji su prikladni za obezbeđivanje psihofizičkog integriteta njihovih zaposlenih, poštovanje njihove reputacije, dostojanstva i privatnosti, i da će shodno tome izbegavati situacije u kojima mogu nastupiti fizičke opasnosti zbog nedostatka adekvatnih protivmera, neopravdane diskriminacije, nezakonitih uslovljavanja, maltretiranja, neumesnog uznemiravanja i mešanja u nečiju privatnost. Ne toleriše se nikakav oblik nepotizma odnosno povlašćivanja članova rodbine ili bliskih prijatelja u davanju uticajnih položaja ili zvanja u odnosu na druge.

4.2 Zdravlje I bezbednost

Grupa se obavezuje da će štiti i garantovati psihofizički integritet svojih zaposlenih i saradnika (u najširem smislu tog pojma) na radnom mestu, poštujući pravila pristojnosti, ljudsko dostojanstvo, bezbedno i zdravo radno okruženje.

Grupa promoviše širenje i konsolidaciju bezbednosne kulture i zdravlja zaposlenih na radnim mestima. Konkretno, Grupa namerava da posluje uz potpuno poštovanje regulativa koje se odnose na zaštitu zdravlja i bezbednosti zaposlenih a koji su na snazi u zemljama u kojima Grupa posluje.

U tu svrhu, Grupa se obavezuje da će vršiti tehničke i organizacione intervencije koje se odnose na:

- periodične analize rizika i ključnih aspekata procesa i resursa koje treba zaštititi;
- usvajanje tehnologija i mera koje su prikladne za prevenciju pojave rizika u vezi bezbednosti i psihofizičkog zdravlja radnika;
- kontrolu i ažuriranje metodologija rada; i
- usvajanje intervencija koje se tiču obuke i komunikacije.

Od Subjekata se zahteva da u okviru svojih zaduženja i oblasti kompetentnosti, aktivno učestvuju u ovom procesu sprečavanja rizika i zaštite zdravlja i bezbednosti i u odnosima sa kolegama i trećim stranama.

U svakom slučaju:

Pušenje je zabranjeno u svim prostorijama kompanije.

Ne tolerišemo upotrebu alkohola, droga ili drugih supstanci koje bi mogle da ugroze bezbednost i radni učinak.

Zabranjeno je nepoštovanje i/ili potcenjivanje bezbednosnih pravila.

Bezbednost je naš prvi cilj: ne tolerišemo izostavljanje izveštaja o bilo kom aspektu koji se odnosi na zdravlje i bezbednost.

4.3 Sukob interesa

Svi poslovni odnosi bi trebali da se temelje na odsustvu sukoba (stvarnog ili potencijalnog) između poslovnih i ličnih interesa. Sve odluke donete u ime Društava u okviru Grupe bi trebalo da budu dosledne i verne njihovim najboljim interesima.

Zabrana delovanja u sukobu interesa se uglavnom odnosi na direktore, rukovodioce, zaposlene i druge subjekte koji postupaju za račun i/ili u ime Društva u okviru Grupe (npr. ovlašćena lica) i implicira primarnu obavezu očuvanja interesa Društva i Grupe kojoj to Društvo pripada.

U zavisnosti od zaduženja koje spadaju u opis radnog mesta, prirode i objekta određenog ugovornog odnosa između Društava u okviru Grupe, drugi subjekti bi takođe trebalo da izbegavaju situacije i/ili aktivnosti u kojima bi njihovi lični interesi ili interesi trećih strana koje oni zastupaju bili u sukobu sa interesima Društava u okviru Grupe.

Sukob interesa se očigledno ne odnosi na zahtev dobavljača ili klijenta ili bilo kog drugog poslovnog partnera da ostvari svoje legitimne interese ukoliko postoji lojalnost/ odanost, pravičnost i transparentnost u njihovim odnosima sa Grupom.

Konkretno, tipičan sukob interesa može nastati kada neki direktor, rukovodilac, punomoćnik ili drugi saradnik ima lični ili porodični ili finansijski interes ili interes drugačije prirode u konkretnim aktivnostima koje su povezane sa onim koje on/ ona obavlja za Društvo u okviru Grupe a iz kojih bi mogao/mogla izvući korist na štetu interesa Društva ili, u bilo kom slučaju, ličnu korist ili vid povoljnosti za ostvarenje ličnih ciljeva na osnovu svog odnosa sa Društvom u okviru Grupe.

U cilju boljeg razumevanja situacija koje čine ili izazivaju sukob interesa i koje bi stoga trebalo izbegavati, navešćemo sledeće primere:

- vršenje radnji, sklapanje ugovora i uopšte donošenje odluka ili postupanje koje može direktno ili indirektno naneti štetu bilo kom Društvu u okviru Grupe u smislu njenog predstavljanja, imidža ili reputacije na tržištu; korišćenje informacija koje nisu dostupne široj javnosti, pribavljenih zahvaljujući odnosu sa Društvima u okviru Grupe, u cilju pribavljanja lične koristi za sebe ili za treća lica, na štetu najboljih interesa Društva;
- korišćenje naziva Društava u okviru Grupe, izvan okvira ličnih nadležnosti i odgovornosti, bez izričito dobijenog pisanom ovlašćenja, a u cilju pribavljanja lične koristi za sebe ili povezane subjekte;

- dodeljivanje zadataka/ poslova sebi ili dodeljivanje zadataka/poslova subjektima sa kojima je lice povezano na osnovu srodstva, porodičnih veza ili prijateljstva, bez obzira na uporedne evaluacije ili kriterijume koji se temelje na pozitivnim karakternim osobinama i zaslugama ispitanika;
- uslovljavanje ili mešanje / posredovanje kod Organa Društva ili zaposlenih u Društvu u okviru Grupe u cilju njihovog ometanja i sprečavanja da donesu nepristrasne i ispravne odluke;
- donošenje odluka ili učešće u postupku donošenja odluka u vezi sa obavljanjem aktivnosti koje mogu, direktno ili indirektno, kao rezultat obezbediti pribavljanje lične koristi (npr. prijem novca ili vrednosti ili drugih usluga koje se tiču privatnog života) za sebe ili za povezano lice (npr. član porodice);
- obavljanje poslova ili posedovanje drugog ličnog ekonomskog interesa u odnosu sa dobavljačima, klijentima ili konkurencijom, naročito kada iz lične koristi može nastupiti direktna šteta za Društvo;
- prihvatanje usluga za lične potrebe prilikom obavljanja poslova za račun Društva u okviru Grupe (pokloni, darovi, ručkovi, večere, zabava ili drugi vid davanja / usluga) od strane klijenata, dobavljača i drugih trgovinskih partnera Društva u okviru Grupe, ukoliko ti darovi prevazilaze okvire onog što se smatra uobičajenom poslovnom praksom; u slučaju nastanka ovih okolnosti (prijem poklona od dobavljača koji je već isporučen u prostorije kompanije ili direktno na kućnu adresu korisnika) primalac/korisnik će morati o tome da propisno i blagovremeno obavesti svog nadređenog o nastalim okolnostima kako bi se preduzeli neophodni koraci (npr. vraćanje poklona pošiljaocu);
- donošenje ili uslovljavanje odluka favorizovanjem interesa povezanog sa ostvarivanjem cilja koji je posebno povezan sa nečijim dužnostima a na štetu najboljih interesa Društva.

Uopšteno posmatrano, svi Subjekti bi trebalo da se uzdržavaju od učešća, direktnog ili indirektnog, u odlukama ili radnjama u kojima se mogu naći u sukobu interesa.

S druge strane, za *članove Nadzornih odbora*, obično samo uzdržavanje nije dovoljno i potrebno je primeniti mere suspenzije istih kako bi se utvrdio obim sukoba interesa kao i realne okolnosti i postojanje ličnih razloga neophodnih za zadržavanje tih pozicija.

U slučaju pridržavanja drugih statutarnih odredbi i internih procedura, *Zaposleni i Interni saradnici Društva* u okviru Grupe će obavestiti nadređene rukovodioce o svakoj situaciji u kojoj postoji (čak i potencijalni) sukob interesa.

Direktori i članovi Organa kontrole Društva u okviru Grupe će prethodno i detaljno obavestiti ostale članove tela kojem pripadaju o postojanju bilo kakvog interesa koji mogu imati lično "u svoju korist" ili u "korist trećih strana" u vezi sa određenim vidom poslovanja.

4.4 Obaveza tajnosti i poverljivosti i korišćenje društvenih mreža

Društva u okviru Grupe su tokom godina razvile ili stekle znanje, stručnost, podatke, novosti i informacije koje čine nematerijalne resurse esencijalne za postizanje ciljeva društva. Takav resurs, stoga, mora biti sačuvan od rizika od eventualnog nedozvoljenog oduzimanja i/ili neprikladnog obelodanjivanja izvan okvira Grupe.

Shodno tome, Društvo u okviru Grupe i njihovi direktori, rukovodioci, zaposleni i saradnici potvrđuju značaj poverljivot i obavezuju se da će čuvati kao poverljive i da neće obelodanjivati niti na bilo koji način trećoj strani učiniti dostupnim podatke, informacije, dokumentaciju i posebna znanja koje poseduju a koje nisu za širu javnost izuzev u situacijama kada je njihovo obelodanjivanje predviđeno zakonom ili izvršeno po nalogu relevantnog organa vlasti ili izričito predviđeno određenim ugovornim obavezama (npr. sporazumi o poverljivosti).

Konkretno, direktorima, rukovodiocima, zaposlenima i saradnicima Društava u okviru Grupe nije dozvoljeno da:

- otkrivaju poslovne informacije drugim licima, uključujući ostale zaposlene sem ukoliko postoji zakonska nužda da to učine zbog njihovog posla, a u slučaju da nisu zaposleni zabranjeno im je da ih otkrivaju ukoliko su već sklopili dogovor i pristali da ih čuvaju kao poverljive informacije;
- koriste poslovne informacije u bilo koju drugu svrhu koja se razlikuje od one za koju su namenjene;
- prave kopije dokumenata koji sadrže poslovne informacije ili uklanjaju dokumentaciju ili drugi arhivirani materijal ili kopije istih sa radnog mesta izuzev u onim slučajevima kada je to neophodno za izvršenje određenih zadataka;
- neprikladno uništavaju poslovne informacije.
- preporuka je da se poslovna dokumentacije bilo koje vrste čuva pažljivo i da se ne ostavlja bez nadzora.
- na kraju radnog dana zaposleni su dužni da uredi svoje stolove tako što će dokumente koji sadrže poverljive podatke staviti na bezbedno mesto.
- preporuka je da računar i/ili telefon budu zaključani lozinkom kada se napušta radni sto.

- ako zaposleni u grupi koriste društvene mreže, dužni su da ne otkrivaju dokumente, informacije ili poverljive vesti, da ne objavljuju slike koje se odnose na Društvo, kao ni slike kolega bez njihovog posebnog pismenog ovlašćenja.
- koristiti društvene mreže imajući u vidu da lično ponašanje nije u potpunosti odvojeno od radnog konteksta i da određuje kako ličnu tako i profesionalnu reputaciju i reputaciju preduzeća.

Dokumentacija koju nije potrebno čuvati mora biti uništena na način koji je u skladu sa politikama kompanije a ukoliko ta dokumentacija sadrži lične podatke, ona se uništava u skladu sa važećim regulativama o zaštiti privatnosti odnosno zaštiti ličnih podataka.

Zaposleni mogu konsultovati samo one akte i dokumentaciju za koje imaju ovlašćenje da mogu da im pristupe i koristiće ih u skladu sa službenim dužnostima, dozvoljavajući pristup trećim licima samo u slučajevima predviđenim zakonom a kolegama će dozvoliti pristup u službene svrhe u skladu sa uputstvima dobijenim od nadređenih.

4.5 Korišćenje poslovne imovine

U cilju zaštite poslovnih vrednosti, koja je istovremeno rekvizit, sredstvo i rezultat poslovnih aktivnosti, Grupa se uzda u ispravno korišćenje poslovne imovine i resursa, metodama koje su prikladne za očuvanje njihovog integriteta i funkcionalnosti u najvećoj mogućoj meri.

Društva u okviru Grupe pružaju svojim zaposlenima i saradnicima neophodne instrumente za realizaciju njihovih aktivnosti među kojima su telefoni, kompjuteri i drugi elektronski uređaji i oprema koji su, međutim, imovina pojedinačnih Društava u okviru Grupe.

Individualno postupanje bi u svakom trenutku trebalo da bude usmereno ka očuvanju poslovne imovine i resursa, kroz ispravno i marljivo ponašanje zaposlenih, u skladu sa svim specifičnim direktivama koje imaju za cilj da regulišu njihovo korišćenje. Zabranjeno je svako korišćenje imovine ili drugih resursa Društava u okviru Grupe koji su legitimno dostupni a koje je u suprotnostima sa interesima samog Društva ili je diktirano interesima koji ni u kom slučaju nisu u vezi sa poslovnim odnosom sa samom Grupom.

Svako lice je direktno i lično odgovorno za zaštitu i ispravno čuvanje imovine i resursa Društva u okviru Grupe koji su mu dodeljeni u cilju izvršenja svojih zadataka i mora usvojiti sve neophodne ili korisne mere kako bi ih očuvao u dobrom i funkcionalnom stanju izbegavajući u svakom slučaju radnje koje mogu naneti štetu.

Kada je reč o korporativnim IT sistemima i sredstvima, svaki zaposleni i/ili saradnik Grupe dužan je da:

- savesno i pažljivo usvaja odredbe predviđene bezbednosnim politikama u cilju izbegavanja situacija u kojima se ugrožavaju i dovode u pitanje funkcionalnost i zaštita IT sistema;

- ne zloupotrebljavati programe koji su instalirani na kompjuterima;
- ne slati poruke elektronskom poštom pretećeg niti uvredljivog sadržaja, ne koristiti neprikladan jezik niti davati komentare koji mogu biti uvredljivi za pojedince i/ili štetni po reputaciju društva;
- ne posećivati Internet stranice sa uvredljivim i nepristojnim sadržajem.

4.6 Zaštita životne sredine

Svako Društvo u okviru Grupe veruje u održiv i ekološki orjentisan globalni razvoj. U tu svrhu, obavezuje se na poštovanje zakona koji se odnose na zaštitu životne sredine a koji su na snazi na teritorijama na kojima ona posluje.

Favorizuje i promoviše bezbedne procese koji poštuju životnu sredinu koliko god je to moguće, promoviše smanjeni uticaj otpada u proizvodnji i prati njegovo pravilno odlaganje.

4.7 Pranje novca, prijem ukradene robe i korišćenje novca, roba ili usluga iz nezakonitog izvora i "pranje sopstvenih prihoda"

Direktorima, zaposlenima i saradnicima Društava u okviru Grupe je zabranjeno da obavljaju poslove koji obuhvataju novac, robu ili druge usluge kriminalnog porekla koga su svesni ili da se ponašaju na način koji sprečava identifikaciju njihovog kriminalnog porekla.

Grupa se obavezuje da će se pridržavati važeće zakonske regulative koja uređuje oblast pranja novca u zemljama u kojima posluje.

4.8 Korupcija

Direktorima, zaposlenima i saradnicima Društava u okviru Grupe je zabranjeno da svojim postupanjem ili ponašanjem čine dela koja imaju za cilj korupciju trećih lica na bilo koji način. Shodno tome, oni neće nuditi niti obećavati trećim licima besplatne predmete, poklone, darove, novac niti druge usluge u cilju nezakonitog pribavljanja koristi za sebe ili kada bi to činjenje bilo u suprotnosti sa zakonima ili načelima predstavljenim u ovom **Etičkom Kodeksu**.

4.9 Svaka radnja mora biti ne samo legitimna i etička već i propisno ovlašćena, tačno dokumentovana i može joj se ući u trag

Potrebno je obezbediti maksimalnu korektnost i transparentnost u procesima odlučivanja i poslovanja kao i upravljanju relevantnom dokumentacijom.

U vezi sa pitanjima upravljanja koja ga se tiču, svako Društvo zahteva (tzv. princip „sledljivosti“) da je uvek moguće:

- utvrditi karakteristike i razloge za donošenje neke odluke ili izvršenje neke radnje;
- identifikovati osobu koja je dala ovlaštenje, izvršila, registrovala, proverila samu radnju;
- odrediti način eventualnog plaćanja izvršenog za račun ili od strane Društva;
- vršiti kontrolu postupanja i u kasnijoj fazi, kako bi se omogućila identifikacija glavnih faza u procesu odlučivanja ili postupanja i nadležnosti i zaduženja uključenih učesnika.

U tu svrhu, svaka radnja mora biti praćena odgovarajućom dokumentacijom i, ukoliko je moguće, mora biti zasnovana na poštovanju relevantnih poslovnih procedura i izvršena tek nakon pribavljanja ovlašćenja, kada je to potrebno.

Ukoliko ne postoji određeno ovlaštenje, ne sme biti izvršena nijedna radnja koja je suprotna organizacionom sistemu pojedinačnog Društva a posebno suprotna sistemu ovlašćenja i procedurama koje je odobrilo samo Društvo.

Odluke i radnje Društva koje imaju spoljni uticaj moraju biti odobrtene od strane subjekta koji raspolaže adekvatnim ovlašćenjima. Niko ne može da vrši radnju ili radnje koje direktno povezuju Društvo sa trećim stranama ukoliko to ovlaštenje nije prethodno dobijeno od strane Društva na izričit i formalan način.

Niko ne može da vrši radnje kojima se ovlašćuju treće strane da vrše radnje koje se tiču Društva osim ukoliko to ovlaštenje ne spada objektivno u njegova zaduženja ili mu je odobreno od strane subjekta koji ima neophodno ovlaštenje da to učini.

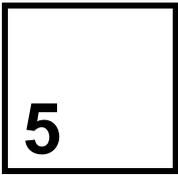
Svaka poslovna odluka/ radnja mora biti ispravno i blagovremeno prijavljena/ evidentirana u skladu sa zakonom i / ili Statutom Društva ili direktivama izdatim od strane organa vlasti i internih ili spoljnih Nadzornih i/ili Kontrolnih organa.

Svi zaposleni dužni su da sarađuju u cilju osiguravanja ispravnog izveštavanja o svakoj činjenici u vezi sa upravljanjem ,kao i u cilju obezbeđivanja i vođenja celovite dokumentacije koja prati svaku realizovanu aktivnost, u skladu sa kriterijumima koji omogućavaju njenu dostupnost ili pouzdanost. Dokumentacija koja služi kao podrška nekoj odluci ili radnji mora biti obezbeđena, zavedena i čuvana na način da se mogu utvrditi pouzdanost u vezi ispravnog predstavljanja izvršene radnje i koji pored toga dozvoljavaju mogućnost, čak i naknadno, da se identifikuju značajne faze u procesu donošenja odluke i izvršenja radnje i zaduženja uključenih subjekata.

Ugovori moraju biti u potpunosti usaglašeni sa važećim propisima i zakonima i da budu sačinjeni u pisanom obliku i uz poštovanje etičkih načela navedenih u **stavu 3.2.**

Zaposleni su dužni da blagovremeno obaveste svoje nadređene ukoliko pronađu bilo kakav dokaz koji ukazuje na propust, ozbiljni nemar ili falsifikovanje dokumentacije.

Obrada podataka se mora vršiti a dokumentacija čuvati u skladu sa prirodom informacija i u skladu sa pravilima koja su usaglašena sa postojećim regulativama, procedurama preduzeća i eventualno sporazumima sa zainteresovanim stranama (uvek uz puno poštovanje obavezujućih propisa).

Odnosi sa trećim stranama

5.1 Odnosi sa klijentima

Zadovoljstvo klijenata i njihova naklonost prema proizvodima/ uslugama koje pružaju Društva u okviru Grupe su osnov za uspeh i prosperitet same Grupe. Shodno tome, klijenti i njihovi zahtevi zaslužuju konstantnu pažnju.

U tu svrhu, odnosi sa klijentima se temelje na poštovanju načela razmotrenih u ovom **Etičkom Kodeksu** i rukovode se kriterijumima maksimalne saradnje, profesionalne dostupnosti i transparentnosti uz puno poštovanje poverljivosti i zaštite privatnosti. Stoga su zaposleni i saradnici Društava u okviru Grupe dužni da usvoje oblike ponašanja koji su dosledni ovim načelima i vrednostima i da svaki odnos i kontakt sa klijentima zasnivaju na poštenju i profesionalnoj objektivnosti.

5.2. Odnosi sa dobavljačima

Izbor dobavljača svakog Društva u okviru Grupe se vrši na osnovu kriterijuma koji uzimaju u obzir zasluge, kvalitet i isplativost i koji moraju biti što objektivniji; posebno, treba uzeti u obzir kvalitet ponuđene robe i usluga, tehničke i profesionalne sposobnosti, efikasnost, pouzdanost, ekonomske pogodnosti i da li se, i u kojoj meri, dobavljač pridržava standarda kvaliteta koje nalaže Grupa. Prilikom dodeljivanja poslova profesionalcima i konsultantima, mora se izvršiti procena njihovog poštenja, moralnog i profesionalnog integriteta, reputacije na tržištu i mogućih prethodnih odnosa sa Društvima u okviru Grupe.

Nadležna odeljenje u okviru Društva će osigurati, gde je to moguće, iste mogućnosti za sve dobavljače koji ispunjavaju tražene zahteve i garantovati, u slučaju svakog tendera, dovoljnu konkurentnost sa odgovarajućim brojem dobavljača u cilju pribavljanja maksimalno konkurentne prednosti za Grupu.

Grupa garantuje maksimalnu transparentnost i efikasnost procedura nabavke i, gde je to moguće, obezbeđuje rotaciju lica kojima su dodeljeni poslovi vršenja nabavki kao i adekvatnu dokumentaciju u vezi sa usvojenim izborima, praćenu procenama u pisanom obliku.

U cilju obezbeđivanja dobre reputacije, Grupa neće imati direktne niti indirektne odnose sa pojedincima ili entitetima koji su poznati po nelegalnom poslovanju/ ili za koje se sumnja da nelegalno posluju (npr. pojedinci ili entiteti umešani u poslove pranja novca, trgovine

drogom, zelenašenje i druge kriminalne radnje) ili učestvuju u kriminalnim udruženjima ili koji, u svakom slučaju, ne poštuju u potpunosti niti se rigorozno pridržavaju važećih regulativa ili odbijaju da se pridržavaju vrednosti i načela koje utvrđuje ovaj **Etički Kodeks**.

5.3. Odnosi sa državnom upravom

Odnosi koje u ime Društava u okviru Grupe održavaju Subjekti sa organima državne uprave, među kojima su ministarstva, organi i državne službe, regione, pokrajine i opštine, državni organi i organizacije, državni funkcioneri, državni službenici ili lica ovlašćena za vršenje javne službe koji vrše javnu službu (u daljem tekstu, zajednički: "državna uprava"), moraju biti u skladu sa važećim odredbama zakona i regulativa i da slede ostale, prethodno naznačene etičke vrednosti.

U aktivnostima u kojima učestvuje i državna uprava, subjekti u svom postupanju moraju biti posebno oprezni kako ne bi ugrozili i doveli u pitanje legalnost i objektivnost Društava u okviru Grupe.

Kada je reč o državnom finansiranju Društava u okviru Grupe, svi uključeni subjekti moraju postupati apsolutno objektivno i pridržavati se načela sadržanih u ovom **Etičkom Kodeksu**. Korišćenje finansijskih sredstava mora uvek biti u skladu sa svrhom i načinom predviđenim kao uslov za njihovu dodelu.

Imajući u vidu njihovu posebnu javnu ulogu kao i zakonske propise i moguće prestupe koji mogu nastupiti usled njihovog nepoštovanja, svako Društvo u okviru Grupe uzima u obzir određene oblike postupanja prema licima koja postupaju za račun državne uprave (u daljem tekstu "državni funkcioneri") a koji bi bili neprihvatljivi.

U aktivnostima u kojima učestvuju državni funkcioneri (ili subjekti koji imaju tu ulogu u direktanom ili indirektnom kontaktu sa kompanijom u okviru Grupe u prethodnih 24 meseca), njihovi srodnici ili druga lica povezana sa njima, izričito je zabranjeno da:

- traže ili uspostavljaju poslovne ili lične odnose naklonosti, uticaja, mešanja, koji bi mogli nepropisno uticati, direktno ili indirektno, na ishod tih odnosa u vezi sa nekim Društvom u okviru Grupe (na primer- kreditiranja, koncesije, ovlašćenja, tenderi itd);
- nude, između ostalog, čak i preko treće strane (npr. Konsultanti nekog Društva u okviru Grupe, druga Društava u okviru Grupe itd.) novac i korist bilo koje vrste zato što se taj postupak može tumačiti kao ponuda ili zahtev za neopravdanim favorizovanjem; u slučaju da se u odnosima sa državnim funkcionerom koristi konsultant ili "treća strana" koja predstavlja Društvo Grupe, i ti saradnici će takođe morati da se pridržavaju napred navedenog pravila;
- nude, čak i preko treće strane (npr. konsultanti, drug Društva u okviru Grupe ili njihovi klijenti) posao ili poslovne mogućnosti ili druge koristi;
- pokušaju da na nezakonit način pribave poverljive informacije, čak i preko treće strane;

- navode, uopšteno, nekoga da usvoji aktivne ili nepotpune oblike postupanja koji su u suprotnosti sa etičkim principima navedenim u ovom **Etičkom Kodeksu**;

5.4 Odnosi sa organima vlasti, nadzornim i kontrolnim organima

Pored odredbi predviđenih u napred navedenom **članu 5.3.** i u skladu sa onim što je sadržano u **članu 3.1.**, u odnosima sa organima vlasti i nadzornim organima, kao i sa kontrolnim organima, svako Društvo u okviru Grupe očekuje da svako ko postupa za njen račun to čini marljivo, objektivno, transparentno i u duhu aktivne saradnje.

Zaposleni moraju da pruže svoju maksimalnu raspoloživost i saradnju članovima nadzornih i kontrolnih organa, kako bi olakšali vršenje njihovih funkcija, izbegavajući one oblike postupanja koji imaju za cilj ili koji bi mogli doprineti prikrivanju dokumentacije, propuste u važnim informacijama ili, na bilo koji način, sprečavaju, ometaju ili nepropisno uslovljavaju vršenje kontrole, uz poštovanje nezavisnosti funkcije i suda (npr. pogrešne ili neprecizne informacije, lažno suprostavljanje ili odbijanje, sabotirnje, neopravdano odsustvo, kašnjenje u komunikaciji ili dostavljanju dokumentacije, kašnjenje na sastanke itd).

Svakom organu vlasti ili telu, bilo da je eksterno ili interno, koje je zakonom ovlašćeno da vrši aktivnosti nadzora/ kontrole, potrebno je obezbediti informacije koje su uvek jasne, tačne i što potpunije.

Sindikatu, Revizorima i članovima nadzornih / kontrolnih organa moraju se obezbediti sve informacije koje bi mogle biti korisne u vezi sa obavljanjem njihovih dužnosti, uz jedino ograničenje koje se odnosi na uskraćivanje pristupa tajnim/ poverljivim informacijama ili informacijama koje se ne odnose na njihova zaduženja bez prethodno dobijenog pismenog ovlašćenja odgovornog lica.

5.5 Odnosi sa političkim ili sindikalnim udruženjima

Kako bi se obezbedila maksimalna transparentnost u aktivnostima rukovodstva, izbeglo mešanje nedozvoljeno ili suprotno načelima ovog Etičkog kodeksa i kako ne bi došlo do odvratanja resursa od postizanja sopstvenih ciljeva, nijedno Društvo u okviru Grupe neće dodeliti sredstva, ni u vidu direktnih ili indirektnih doprinosa, strankama, odborima ili organizacijama političke ili sindikalne prirode ili njihovim predstavnicima ili kandidatima, izuzev onih fondova koji mogu poslužiti u te svrhe na osnovu specifičnih regulativa a koja su, u svakom slučaju, odobena formalnom odlukom nadležnog organa i propisno upisana u bilans Društva.

5.6 Odnosi sa neprofitnim organizacijama i drugim subjektima u nepovoljnom položaju

Imajući u vidu etičke vrednosti kojima se rukovode, svako Društvo u okviru Grupe može opredeliti sredstva, takođe u obliku sponzorstva, *neprofitnim* telima, organizacijama i udruženjima, osnovanim u skladu sa zakonom a koje karakterišu velike naučne ili

kulturološke ili dobrotvorne vrednosti (u svakom slučaju vrednosti koje se razlikuju od onih u vezi sa državnom upravom i političkim i sindikalnim organima) i drugim subjektima kojima je ta vrsta pomoći potrebna (na primer: invalidi, subjekti kojima je potrebna pomoć zato što se nalaze u nezavidnom ekonomskom ili društvenom položaju).

Najprikladniji oblik dodele sredstava, uzimajući u obzir, između ostalog, posledice poreskog karaktera, mora biti odlučan uz prethodno ovlašćenje dobijeno od strane nadležnog odeljenja u preduzeću i mora biti adekvatno dokumentovan u skladu sa lokalnim poreskim propisima.

5.7 Odnosi sa masovnim medijima

Odnosi Društava u okviru Grupe sa *masovnim medijima* i relevantnim predstavnicima istih spadaju u nadležnost posebno određenog nadležnog odeljenja i moraju se vršiti u skladu sa politikom komunikacije koju je ustanovila Grupa.

U svakom slučaju, sve informacije i saopštenja u ime Društva u okviru Grupe moraju poštovati napred navedene principe i posebno, moraju biti istinite, potpune, tačne i međusobno dosledne.

Nije dozvoljen nikakav oblik izražavanja naklonosti (besplatni predmeti, darovi, pokloni, ručkovi, večere, zabava ili drugi besplatnih prenos/ usluga) koji se može tumačiti kao prevazilaženje okvira uobičajenih i prihvatljivih poslovnih ili kurtoaznih običaja, ili na bilo koji način ima za cilj sticanje nedozvoljenog favoriziranog tretmana u obavljanju bilo koje aktivnosti koje se tiču Društva u okviru Grupe.

5.8 Odnosi sa tržištem i konkurencijom

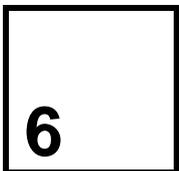
Grupa potvrđuje važnost konkurencije i slobodnog tržišta i obavezuje se da će poštovati relevantne zakonske norme.

Shodno tome, svako Društvo sledi svoju poslovnu *misiju* i konkuriše na tržištu pridržavajući se načela sadržanih u napred navedenim **članovima 3.1 i 3.2**.

Posebno:

- u ostvarivanju svojih ciljeve koji se odnose na maksimalnu moguću profitabilnost i izuzetnost, posebnu pažnju posvećuje vrednostima lojalne konkurencije u odnosima sa drugim privrednim subjektima;
- osiguraće poštovanje važećih "antitrust" zakona (**zakoni koji imaju za cilj suzbijanje oblika poslovne prakse od strane privatnih osoba ili kompanija koji se smatraju štetnim po tržišno nadmetanje ili predstavljaju nepošten odnos prema klijentima*) kao i onih propisa koji se odnose na slobodnu konkurenciju.

Pored toga, svakome ko nastupa za račun Društva u okviru Grupe neće biti dozvoljeno da sklapa hitne ili implicitne sporazume sa konkurencijom, koji imaju za cilj utvrđivanje tarifa/ cena i naknada ili relevantnih modaliteta za njihovo utvrđivanje, dogovaranje u vezi sa obimom transakcija, podelom oblasti delovanja, udelom na tržištu ili klijentima, u cilju nezakonitog ograničavanja konkurencije i povećanja individualnog profita.

Širenje informacija iz Etičkog Kodeksa i sankcije

6.1 Širenje informacija i poštovanje načela Etičkog Kodeksa

Svako Društvo u okviru Grupe se obavezuje da će osigurati:

- maksimalno širenje informacija sadržanih u **Etičkom Kodeksu** i poznavanje njegove sadržine među svim internim i eksternim subjektima;
- organizovanje adekvatnih aktivnosti u cilju podizanja svesti među internim subjektima;
- pripremu neophodnih priloga ovom **Etičkom Kodeksu** koji mogu uzeti u obzir specifične regulative i/ili običaje i/ili kulturu zemalja u kojima je Grupa prisutna i njihovu integraciju kako bi postao primenljiviji u lokalnim okolnostima.

Od svih subjekata se traži da:

- usklade svoje ponašanje sa pravilima sadržanim u ovom **Etičkom Kodeksu**, gde god je to primereno i u okviru njihove nadležnosti, na osnovu odnosa koji ih povezuju sa Društvom u okviru Grupe;
- formalno obaveste kompaniju u okviru Grupe sa kojom imaju radne ili poslovne odnose o svakom ponašanju ili radnji za koju saznaju da je vrše drugi subjekti a za koju se smatra da je suprotna zakonskim propisima ili etičkim načelima sadržanim u ovom **Etičkom Kodeksu** ili na bilo koji način potencijalno štetne za Društva u okviru Grupe.

U smislu internih odnosa, od zaposlenih se traži da:

- sarađuju kako bi se osiguralo da se svi Subjekti pridržavaju načela ovog **Etičkog Kodeksa** kao i etičkog kodeksa drugih subjekata koji su od Društva u okviru Grupe zatražili slično obavezivanje;
- preduzimaju odgovarajuće radnje kako bi kolege i druga lica koja obavljaju poslove u prostorijama preduzeća a naizgled nisu u potpunosti upoznata sa sadržinom **Etičkog Kodeksa** mogle da zatraže primerak istog ili da ga pogledaju na internet stranici Grupe ili pojedinačnog Društva.

Svako Društvo u okviru Grupe će imati poseban interni Organ kontrole ili odeljenje sa sledećim dužnostima:

- da proverava da li se poštuju načela **Etičkog Kodeksa**;
- da prima obaveštenja o ustanovljenim ili pretpostavljenim kršenjima načela **Etičkog Kodeksa** od strane bilo kog od njegovih subjekata.

6.2 Nepoštovanje načela kodeksa i mehanizmi sankcionisanja

Grupa nastoji da sa svojim sagovornicima održava odnose poverenja poštujući međusobne obaveze i prava.

Pri obavljanju aktivnosti u kojima učestvuje Grupa, kršenje načela ustanovljenih u ovom **Etičkom Kodeksu** može ugroziti odnose poverenja.

Etički Kodeks treba posmatrati kao direktivu i službeni dokument svakog Društva u okviru Grupe i pridržavanje njegovih načela se smatra sastavnim delom ugovornih obaveza Subjekata prema Društvu.

Konkretno, postupanje *radnika zaposlenih u Društvu u okviru Grupe* prilikom kršenja načela **Etičkog Kodeksa**, budući da je u suprotnosti sa direktivama poslodavca i važećih regulativa, škodi odnosima poverenja i mora se posmatrati kao disciplinski prekršaj koji se može sankcionisati u skladu sa važećom regulativom, nezavisno od mogućeg pokretanja i okončanja krivičnog postupka. Da bi se preduzele radnje protiv zaposlenog koji je postupao suprotno načelima **Etičkog Kodeksa** Grupe i da bi se osigurala pravovremenost disciplinskog postupka, Društvo nije u obavezi da proverava da li takvo postupanje predstavlja krivično delo na osnovu presude nadležnih organa niti da čeka okončanje krivičnog postupka.

Svi *ostali Subjekti* moraju smatrati poštovanje načela **Etičkog Kodeksa** osnovnim delom svojih obaveza prema Društvu, naravno kada je reč o postupanju koje je relevantno i spada u njihovu nadležnost. Što se tiče ostalih Subjekata, shodno navedenom, Grupa zadržava pravo da se suprostavi i sankcioniše svaki oblik postupanja koji je u suprotnosti sa odredbama njenog **Etičkog Kodeksa** odnosno predstavlja nepoštovanje ugovornih obaveza. Sva Društva moraju preduzeti pravovremene radnje kako bi ugovori sa svim *ostalim Subjektima* obuhvatili potpune informacije u vezi sa ovim **Etičkim Kodeksom** i svim organizacionim i kontrolnim modelima kao i sa odredbama ugovora na osnovu kojih se ugovor može raskinuti u slučaju kršenja **Etičkog Kodeksa**.

Niko neće biti podvrgnut sankcijama, disciplinskim merama ili odmazdi bilo koje vrste zbog proste činjenice da je u dobroj nameri prijavio nadležnim organima neko etičko pitanje.

Niko ne može pribaviti niti zadržati beneficije koje nastanu kao rezultat postupanja koje je u suprotnosti sa ovim **Etičkim Kodeksom**.